

УДК: 330.837:330.341.1

JEL: O110, O170, O310, O320.

Н.М. Краус, канд. екон. наук, доц., докторант
НДФІ ДННУ "Академія фінансового управління"

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА ПРОЕКЦІЯ ІННОВАЦІЙНОГО ХАБУ В РАМКАХ ПОБУДОВИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Проаналізовано процес кластеризації економіки України. Розглянуто основні умови формування інноваційних кластерів на базі хабів з інституціональної точки зору. Запропоновано автором розрізняти інноваційний хаб мікрорівня, мезорівня та макрорівня.

Виявлено, що критичне значення для формування зрілого інноваційного кластера на базі інноваційного хабу має "потрійна спіраль", точніше – колаборація трьох типів учасників "інноваційної гри", які представляють науку, бізнес та державу. Враховуючи світовий досвід, для ефективного становлення та розвитку інноваційної економіки України в умовах інституціональних змін, запропоновано інфраструктуру інноваційного хабу та можливі інструменти його підтримки. Дана інфраструктура може структурно (або поелементно) корегуватися відповідно до галузі, в якій створюється інноваційний хаб та з врахуванням інноваційного проекту, що реалізується.

Ключові слова: *інноваційний хаб, конкурентоспроможність, інноваційний кластер, інституціональна проекція, національна економіка.*

Постановка проблеми. Інноваційна спроможність та технологічна готовність є невід'ємними складовими конкурентоспроможності національної економіки в умовах інституціональних змін. В подальшому роль інновацій у забезпеченні конкурентоспроможності лише зростатиме, оскільки структура світового промислового виробництва змінюватиметься на користь високотехнологічних галузей. Під впливом бурхливого розвитку нанотехнології та генної інженерії з'являться нові види виробництва [1, с. 105].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Комплексне дослідження інституціонального забезпечення інноваційної економіки частково представлено в працях українських та російських науковців: З. Варналія [1], В. Васильєвої [2], О. Гармашової [1], М. Домбровського [3], С. Каретіної [4], Д. Миронової [5], Н. Тойвоненка [2], О. Тищенка [6]. Плеяда науковців виділили два підходи, на яких ґрунтуються економічні основи інноваційної сфери:

загальнонаціональний рівень інноваційної сфери (Р. Бошма [7], Д. Катуков, В. Малигін, Н. Смородинська [8]); регіональний рівень інноваційної сфери (набув розвитку в працях Т. Гарєєва [9], Г. Горської [10], Д. Напольских [11] та інших учених).

Але, разом з тим, значна кількість проблем, що пов'язана з інституціональним базисом формування та розвитку конкурентоспроможності вітчизняного інноваційного сектору, залишаються недостатньо розкритими, обґрунтованими та потребують вирішення. Питання пов'язані з утворенням таких просторово-часових структур як інноваційні хаби в українській науковій літературі до сьогодні взагалі не були порушені.

Метою статті є розробка інституціональної проєкції інноваційного хабу як структурного утворення в процесі кластеризації та дослідження впливу даного виду хабу на формування конкурентоспроможної економіки України.

Довід кластерних ініціатив в постіндустріальних країнах засвідчує різноманітність механізмів формування, становлення та стимулювання інноваційних кластерних утворень. Так, якщо у США "потрійна спіраль" формувалась на базі "подвійної спіралі", а саме "університет-бізнес", то в країнах Європи за традиційної, більш відчутної участі держави. Мається на увазі – "подвійна спіраль" типу "держава-бізнес". З цієї причини з метою реалізації вектора модернізації економіки України на основі кластеризації, виникла потреба у розробці інституціональної проєкції становлення інноваційних кластерів на базі інноваційних хабів, яку можна було б застосувати у межах української практики господарювання та існуючого економічного спаду в країні.

В Україні процес економічної кластеризації, тобто кластероутворення, відбувається переважно стихійно, під впливом ринкових сил. Такий вплив є досить закономірним, але його теоретико-методологічні й прикладні аспекти виявляються нереалізованими повною мірою. Теорія управління кластерами, регулювання процесом їх створення і функціонування не дістала належного розвитку в економічній науці й практиці України, а неадаптоване застосування закордонного досвіду не може забезпечити бажаного ефекту в своєрідних соціально-економічних та інституціональних умовах нашої країни.

Кластер – це форма організації економічних відносин. Для нього притаманний внутрішній поглиблений потік інноваційних ідей, знань та інформації. Спочатку таку форму організації використовували для підвищення конкурентоспроможності. Але в орієнтації на модернізацію економіки України, формування інноваційної економіки, кластер став застосовуватися для вирішення більш широкого кола завдань, зокрема для аналізу конкурентоспроможності держави, регіону, галузі та розробки програм регіонального розвитку; як основа стимулювання інноваційної діяльності та

взаємодії великого і малого бізнесу; як важливий механізм реалізації загальнодержавної промислової політики [3, с. 241].

Поняття "інноваційний хаб" [10] досить часто використовують дослідники в закордонній науковій літературі, описуючи діяльність корпорації, фірми, університету як освітньо-науково-інноваційного комплексу [2; 12; 5] та навіть країни [13].

Під хабом (з англ. "hub" – "центр", "маточина" (центральна частина обертової деталі якогось механізму), в загальному розумінні, вбачається вузол будь-якої мережі [14]. Інноваційний хаб слід тлумачити "як інноваційну систему, котра в доповнення до розвитку власних інноваційних проєктів та інноваційної інфраструктури надає організаціям "зі сторони" інформаційно-консалтингові, науково-технологічні, інфраструктурні та виробничі сервіси з вирішення задач трансферу технологій і комерціалізації об'єктів інноваційної діяльності" [2, с. 20; 10, с. 118–119].

Ми пропонуємо розрізняти: інноваційний хаб мікрорівня (в межах одного підприємства, компанії чи університету); інноваційний хаб мезорівня (в рамках одного-двох регіонів або кластеру); інноваційний хаб макрорівня (в межах країни, з єдиним інноваційним центром управління, діяльність якого направлена на розвиток інновацій в усіх галузях народного господарства). На наш погляд, уряду України потрібно зосередити увагу на формуванні інноваційних хабів кластерних систем.

Метою державної кластерної інноваційної політики через дію інноваційних хабів повинно стати підвищення конкурентоспроможності територіальної економічної системи, а факторами конкурентоспроможності – складові так званого "Комплекс-кластера" ("4К") (за аналогією з "Комплекс-маркетинга" ("4Р")) [11, с. 41]. Російський науковець Д. Напольских до "Комплекс-кластера" ("4К") відносить концентрацію, конкуренцію, кооперацію, конкурентоздатність.

Інший російський науковець Т. Гарєєв [9, с. 12] пропонує комплекс кластеру на базі інноваційного хабу розглядати через п'ять типових його характеристик і відповідно називає його "5К", а саме: концентрація; конкуренція; кооперація фірм по горизонталі і по вертикалі; комунікація спільна із зовнішнім середовищем; компетентність людського капіталу в портфельній сфері кластеру.

З позиції інституціонально-мережевого підходу такого роду кластери – це нова форма організації – гетерархія, що не має яскраво виражених ієрархічних рис, лише частково є ринковою й характеризується організаційною гетерогенністю. Така структура являє собою мережу, що функціонує на основі інституціональних механізмів координації й кооперації. Її формування припускає стійкі зв'язки між учасниками внаслідок різних причин, серед яких як географічна близькість, так і наявність інститутів, взаємодія з якими не завжди, а в окремих випадках частково, регулюється ринком [6, с. 74].

Особливу увагу розумінню "територіальної (географічної) близькості" при вивченні кластерів на базі інноваційних хабів у своїх дослідженнях приділяє

закордонний науковець Р. Бошма [7]. Він стверджує, що важливо розрізнати форми близькості у функціонуванні економічних систем.

Географічна близькість, на його думку, не є конкретною формою. Дослідник довів, що існують проблеми "надлишкової" близькості, які виражаються у вигляді різних блокувань та можуть перешкоджати інноваціям.

Р. Бошм розглядає географічну близькість як комплементарний фактор при формуванні інституціональної, соціальної, організаційної та когнітивної близькості (табл. 1). Науковець аналізуючи роль інституціональних факторів розглядає її як сукупність соціальних, організаційних та безпосередньо інституціональних, у вузькому розумінні, формах "близькості" [7, с. 68].

Таблиця 1

Аналіз форм "близькості" за Р. Бошме [7, с. 71]

Форми "близькості"	Вимір	Недостатність близькості	Надлишок близькості	Шляхи вирішення
Інституціональні	Довіра, яка базується на інститутах	Опортунізм	Блокування та інерція	Інституціональний аудит і балансування
Організаційні	Контроль		Бюрократія	Системи зі "слабкими" зв'язками
Соціальні	Довіра, що базується на соціальних відносинах		Відсутність економічного обґрунтування	Змішання "закоренілих" і ринкових відносин
Когнітивні	"Розрив" у знаннях	Неправильне розуміння	Нестача джерел новизни	Загальна база знань з різними, але комплементарними особливостями
Географічні	Відстань	Відсутність просторових зовнішніх ефектів	Нестача географічної відкритості	Зміна локальних і внутрішніх зв'язків

Інноваційний кластер – це високорозвинута інституціональна інфраструктура, що формує певну систему поширення нових знань і технологій, забезпечує прискорення процесу трансформації винаходів в інновації, а інновації – у конкурентні переваги, розвиток якісних стійких зв'язків між всіма його учасниками. Виникнення таких кластерів – закономірний процес при наявності спільної наукової та виробничої бази. Вони є інститутами знань, що продукують інновації.

Критичне значення для формування зрілого інноваційного кластера на базі інноваційного хабу має "потрійна спіраль", точніше – "коллаборація трьох типів учасників інноваційної гри, які представляють науку, бізнес та державу ... учасники кластеру можуть комплементарно поєднувати активи і компетенції у самих різних комбінаціях, що дозволяє необмежено розширювати різноманітність створюваних благ, тобто нарощувати продуктивність в її сучасному розумінні, характерному для постіндустріальної економіки... Коллаборація виводить інноваційну виробничу культуру кластеру за його межі (через аутсорсинг, створення нових фірм, спілловнерні ефекти), що призводить до зародження нових мережевих вузлів, підвищуючи конкурентну силу кластера і формуючи мережеве середовище" [8, с. 26].

Умови формування інноваційного кластеру на базі хабів з інституціональної точки зору представлено в таблиці 2.

Таблиця 2

Умови формування інноваційних кластерів на базі хабів з інституціональної точки зору [9, с. 25]

Рівень інституту	Тип інституту	Характеристика середовища формування інноваційних кластерів
Мета інституту	Колективні уявлення про технологічний рівень нації і якість її ресурсів	Агенти вірять, що вони самі, створені ними продукти і організації можуть бути "найкращими у світі"
	Стан емпатії у суспільстві: стереотипи і установки агентів відносно один одного	Високий рівень емпатії, що стимулює кооперативну поведінку
Національні формалізовані інститути	Законодавство у відношенні захисту прав власності	Розвинуте законодавство і практика правозастосування, судовий захист
Національні неформальні інститути	Розподіл влади і власності, рівень корупції	Корупція на допустимому рівні в рамках історичних особливостей і еволюції ринкових відносин
Локальні формалізовані інститути	Спеціально стимулююче законодавство та регіональне державне замовлення	Ризик деформації стимулів (може існувати на ранніх етапах)
Локальні неформалізовані інститути	Рівень довіри і обмін особливими знаннями	Рівень довіри достатній для взаємного обміну особливими знаннями, що стимулюють інновації
Локально-своєрідні інститути	Роль локальної репутації	Втрата репутації рівносильна втраті бізнесу (або професії)

Інноваційні хаби в кластерних системах можуть об'єднувати великі, малі й середні підприємства. Основою успіху таких об'єднань є синергетичний ефект від географічної близькості одне до одного та до споживачів. Вони можуть бути сформованими за галузевим профілем, тобто секторальними. Учасниками інноваційних хабів кластерних систем мають всі шанси стати:

- науково-дослідні інститути й навчальні організації;
- організації інноваційної інфраструктури та інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва (бізнес-інкубатори, особливі економічні зони, технопарки, венчурні фонди, центри трансферу знань);
- фірми, що спеціалізуються на профільній, зазвичай конкурентоспроможній діяльності;
- фірми-постачальники сировини, матеріалів, товарів або послуг для профільних підприємств;
- некомерційні й громадські організації, об'єднання підприємців, торгово-промислові палати;
- підприємства, які забезпечують доступ до об'єктів транспортної, енергетичної, інформаційної, інженерної та іншої інфраструктури [4, с. 320].

Синергетичний підхід, що застосовується при становленні та розвитку інноваційних кластерів на базі інноваційних хабів, розглядається через призму відносин "суб'єкт – суб'єктивне відношення інноваційно-активних організацій та підприємств" [11, с. 44].

Інноваційний хаб є освітньо-науково-інноваційним комплексом, що базується на знаннях. В якості основних напрямів його діяльності, що адресовані юридичним та фізичним особам, є надання:

- інформаційно-консалтингового сервісу, що полягає в: організації тренінгів і стажування по всьому спектру питань щодо розвитку і управління інноваційною підприємницькою діяльністю; сприянні реєстрації та правовій охороні об'єктів інтелектуальної власності; проведенні економічних і технологічних аудитів; пошуку потенційних партнерів для розробки і реалізації інноваційних бізнес-проектів; залученні фінансових інститутів з метою реалізації інноваційних бізнес-проектів у вигляді грантів, посівного і венчурного інвестування; проведенні маркетингових досліджень на будь-якій стадії реалізації інноваційного бізнес-проекту; сприянні організації і реалізації трансферу технологій, комерціалізації дослідно-конструкторських робіт на замовлення компанії; сприянні створенню і модернізації інноваційної інфраструктури, системи та екосистеми;
- науково-інноваційного і виробничого сервісу, що втілюється в: організації, сприянні та участі у виконанні прикладних наукових досліджень та дослідно-конструкторських робіт; організації, сприянні і виконанні інженерно-технологічних та виробничих робіт по створенню прототипу і/або зразка інноваційного товару/послуги [2, с. 20].

Слід зауважити, що за умов готовності виконання вище перерахованих послуг інститутом-організацією (університет, компанія), вона (інститут-організація) також повинна виступати одночасно в якості науково-освітньої установи, консалтингової компанії, власника/засновника одного або декількох суб'єктів інноваційної інфраструктури та бути виробничою компанією.

Як консалтингова компанія, дана установа має забезпечувати замовника потрібним сервісом по залученню організацій "зі сторони" та ресурсів з метою вирішення задач комерціалізації об'єкта інноваційної діяльності. Виступаючи в ролі науково-освітнього закладу вона має бути здатною організувати потрібні освітні програми і безпосередньо проводити НДДКР [5, с. 107].

Будучи власником/засновником одного або декількох суб'єктів інноваційної інфраструктури вона повинна забезпечувати замовника потрібним сервісом з метою вирішення задач комерціалізації. Якщо розглядати дану установу через призму виробничої компанії, то до її компетенції мають входити обов'язки від надання необхідних інтелектуальних і фінансових ресурсів до розробки прототипу або зразка інноваційного товару/послуги [10, с. 117].

Інфраструктура інноваційного хабу та можливі інструменти його підтримки представлені на рис. 3. Дана інфраструктура може структурно (або поелементно) корегуватися відповідно до галузі, в якій створюється інноваційний хаб та з врахуванням інноваційного проекту, що реалізується.

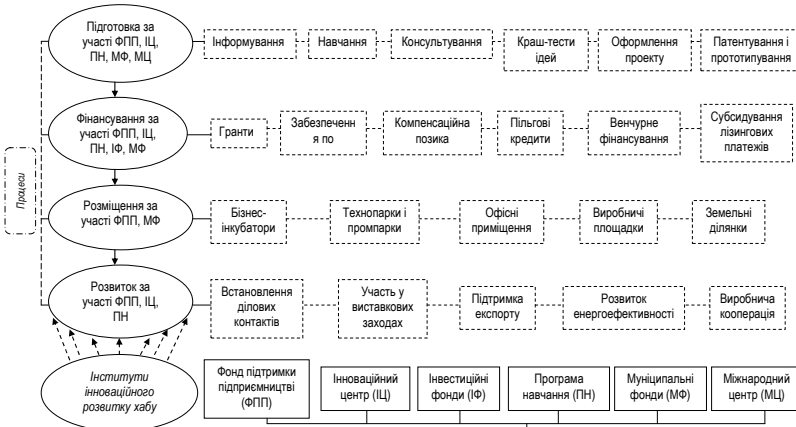

Рис. 3. Інфраструктура інноваційного хабу та інструменти його підтримки (авторська розробка)

Так, інститутами інноваційного розвитку хабу, окрім визначених на рис. 3, можуть бути: центр трансферу технологій, лабораторна база, інноваційно-

технологічний центр, навчальний центр з підготовки інноваційних менеджерів, коучинг-центр системи венчурного підприємництва, центр колективного користування технологій, проектний центр, інформаційний центр, логістичний центр, міжнародний бізнес-центр, венчурний фонд, експоцентр з постійно діючою міжнародною венчурною "площадкою", конгрес-центр.

Для просування на ринок послуг інноваційного хабу потрібно проводити систематичне дослідження ринку, аналіз попиту та здійснювати директ-маркетинг. Тобто можна розглядати сам інноваційний хаб як проект, для якого потрібно здійснювати маркетингову підтримку. Як наслідок, маркетинговий підрозділ, який відповідає за рішення цих задач, а також надання послуг у сфері маркетингу як внутрішнім (вчені, студенти, підрозділи університету), так і зовнішнім замовникам (ВНЗ, компанії), є необхідним елементом інноваційної інфраструктури ВНЗ для забезпечення його конкурентоспроможності і підвищення ефективності інноваційної діяльності [5, с. 107].

Яскраві приклади ефективної роботи інноваційних хабів можемо спостерігати в різних країнах світу. Так, наприклад, успішно працює інноваційний хаб, створений у США Технологічним інститутом Джорджії (Georgia Institute of Technology), що дістав назву "Хаб знань" ("Knowledge hub") [12].

У Російській Федерації в 2014 році розпочав роботу інноваційний хаб "API Moscow" у Московській школі управління Сколково. Його діяльність спрямована на надання підтримки високотехнологічним проектам та інноваційним компаніям ранньої стадії та тим, котрі спеціалізуються на створенні технологій щодо покращення міського середовища й ключових сфер господарювання.

Вважаємо, що саме на базі вітчизняних науково-дослідних університетів України потрібно започаткувати практику відкриття "площадок" хабу для "вирощення" інновацій-винаходів. Такі "площадки" ("інноваційні острови" або "інноваційні поля") потрібно розглядати як фундамент конкурентоспроможності інноваційної економіки України. Діяльність інноваційного хабу повинна бути спрямована на підвищення рівня життя населення. Інноваційний хаб повинен стати "площадкою" для акселерації (довгострокове завершення підприємницької угоди) інноваційних проектів.

На базі інноваційного хабу, для його учасників повинні проводитись менторські програми, майстер-класи експертів бізнес-шкіл, спеціальні зустрічі з венчурними компаніями, надаватись консультації маркетологів та різних спеціалістів з питань підтримки бізнесу (включаючи юридичне та бухгалтерське супроводження).

Задача інноваційного хабу повинна полягати у створенні комфортних умов для розвитку інноваційних проектів, що підвищують якість життя населення. З цієї причини інноваційні проекти хабу обов'язково повинні характеризуватися можливостями по-новому вирішувати проблеми екологічного характеру та ключових галузей народного господарства (транспорту, охорони здоров'я, енергетики, ЖКГ, соціального захисту, освіти).

Головна перевага запропонованого нами підходу до кластеризації на базі інноваційного хабу полягає в тому, що через такий розвиток кластерних систем вища школа може ефективно інтегрувати результати вузівської, академічної та галузевої наук України, а також передові результати наукової світової спільноти при розробці і реалізації інноваційних проектів та розвитку інноваційної діяльності, що є передумовою створення в нашій країні ефективної інноваційної економіки.

Таким чином, формування інституціонального середовища за участі інноваційних хабів дає потужний поштовх для побудови ефективної інноваційної економіки в умови комплексної і системної модернізації. Сьогоднішній етап модернізації повинен передбачати, перш за все, масштабне оновлення виробництва під впливом формування передового шостого технологічного укладу. Через нестабільність, крайню мінливість базових елементів українського суспільства та наявність залишкових явищ попереднього розвитку, перед Україною виникають принципово нові завдання, які вона повинна вирішувати у процесі інституціональних перетворень. Особливу увагу слід звернути на покращення діяльності всіх інститутів, які приймають участь в інноваційних процесах.

Література

1. Варналій З. С. Конкурентоспроможність національної економіки: проблеми та пріоритети інноваційного забезпечення / З. С. Варналій, О. П. Гармашова. – К. : Знання України, 2013. – 387 с.
2. Програма "ЭВРИКА". Комплексная система развития научно-исследовательских, опытно-конструкторских и технологических работ в вузе. Кейс Санкт-Петербургского национального исследовательского университета информационных технологий, механики и оптики (НИУ ИТМО) – пилотного университета программы / Под ред. Васильева В. Н., Тойвонена Н. Р. – Некоммерческая организация Фонд "Новая Евразия". – Ресурсный сборник. – 2012. – 176 с.
3. Домбровский М. А. Методологические проблемы экономической кластеризации / М. А. Домбровский // Проблемы современной экономики. – 2011. – № 2. – С. 241– 245.
4. Каретин С.С. Формирование кластерной политики и управленческие аспекты ее реализации / С. С. Каретин // Проблемы современной экономики. – 2009. – № 1. – С. 320– 322.
5. Миронова Д. Ю. Оценка рыночного потенциала вузовских высокотехнологичных разработок в инновационной инфраструктуре организации / Д. Ю. Миронова, Е. А. Павлова // Инновации. – № 3 (173). – 2013. – С. 104 – 109.
6. Тищенко О. М. Кластери як вектор розвитку економіки: організація, сутність і концепції / О. М. Тищенко // Теоретичні та прикладні питання економіки. Випуск 21. – С. 74–80. [Електронний ресурс] Режим доступу http://tppe.econom.univ.kiev.ua/data/2010_21/Zb21_10.pdf.
7. Boschma R. Proximity and innovation: a critical assessment / R. Boschma // Regional Studies. – 2005. – Vol. 39 (1). – P. 61 – 74.
8. Катукон Д. Д., Малыгин В. Е., Смородинская Н. В. Институциональная среда глобализированой экономики: развитие сетевых взаимодействий / Научный доклад под ред. Н. В. Смородинской. – М. : Институт экономики РАН, 2012. – 45 с.

Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2015. – № 1(30)

9. Гареев Т. Р. Кластеры в институциональной проекции: к теории и методологии локального социально-экономического развития / Т. Р. Гареев // [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://cyberleninka.ru/article/n/klastery-v-institutsionalnoy-proektsii-k-teorii-i-metodologii-lokalnogo-sotsialno-ekonomicheskogo-razvitiya-1.m> – С. 7–33. – Название с экрана.

10. Gorzka G. Knowledge Transfer. The New Core Responsibility of Higher Education Institutions Practice and Perspectives in Russia and Germany. – UniKasselTransfer. Ost-West-Wissenschaftszentrum. – 2012, kassel university press GmbH, Kassel. – 244 p.

11. Напольских Д. Л. Структурное моделирование институциональной среды инновационного кластера / Д. Л. Напольских // Научно-практический журнал. МИР (Модернизация. Инновации. Развитие) ООО Издательский дом "Наука,, (Москва). – октябрь–декабрь. – 2012. – № 4 (12). – С. 40–45.

12. Youtie J., Shapira Ph. Building an Innovation Hub: A Case Study of the Transformation of University Roles in Regional Technological and Economic Development. Research Policy. Volume 37, Issue 8, September 2008. – P. 1188–1204.

13. Baark E., Naubahar Sh. From Trade Hub to Innovation Hub: The Role of Hong Kong's Innovation System in Linking China to Global Markets / E. Baark, Sh. Naubahar // Innovation: Management, Policy & Practice, V. 8, № 1–2, April 2006. – P. 193–209.

14. Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Хаб>. – Назва з екрану.

Reference

1. Vamaliy Z. S. Competitiveness of the national economy: problems and priorities of innovative providing / Z. S. Vamaliy, O. P. Hamashova. – K : Knowledge of Ukraine, 2013. – 387 p.

2. The program "EUREKA". A comprehensive system of development of scientific research, experimental design and technological works at the university. Case of Saint Petersburg National Research University of Information Technologies, Mechanics and Optics (NRU ITMO) – pilot University of program / Ed. Vasilieva V. N., Toivonena N. R. – Non-profit organization Foundation "New Eurasia". – Resource Collection. – 2012. – 176 p.

3. Dombrowskiy M. A. Methodological problems of economic clustering / M. A. Dombrowskiy // Problems of modern economy. – 2011. – № 2. – P. 241–245.

4. Karetin S. S. Formation of cluster policy and management aspects of its implementation / S. S. Karetin // Problems of modern economy. – 2009. – № 1. – P. 320–322.

5. Mironova D. Yu. Assessment of the market potential of university high-tech developments in the innovative infrastructure of organization / D. Yu. Mironova, E. A. Pavlova // Innovations. – № 3 (173). – 2013. – P. 104–109.

6. Tyshchenko O. M. Clusters as a vector of economic development: organization, the nature and concept [Electronic resource] / O. M. Tyshchenko // Theoretical and applied problems of the economy. Edition 21. – P. 74–80. – Mode of access: http://tppe.econom.univ.kiev.ua/data/2010_21/Zb21_10.pdf

7. Boschma R. Proximity and innovation: a critical assessment / R. Boschma // Regional Studies. – 2005. – Vol. 39 (1). – P. 61–74.

8. Katukov D. D., Malygin V. E., Smorodinskaya N. V. Institutional environment of globalization economy: development of network interactions / Scientific report ed. N. V. Smorodinskaya. – Moscow : Institute of Economics, Russian Academy of Sciences, 2012. – 45 p.

9. Gareyev T. R. Clusters in the institutional projection: the theory and methodology of the local socio-economic development [Electronic resource] / T. R. Gareyev. – Mode of access:

<http://cyberleninka.ru/article/n/klastery-v-institutsionalnoy-proektsii-k-teorii-i-metodologii-lokalnogo-sotsialno-ekonomicheskogo-razvitiya-1.m>. – P. 7–33. – Title on the screen.

10. Gorzka G. Knowledge Transfer. The New Core Responsibility of Higher Education Institutions Practice and Perspectives in Russia and Germany. – UniKasselTransfer. Ost-West-Wissenschaftszentrum. – 2012, kassel university press GmbH, Kassel. – 244 p.

11. Napolskikh D. L. Structural modeling of the institutional environment of innovative cluster / D. L. Napolskikh // Scientific journal. WORLD (Modernization. Innovation. Development) Ltd. Publishing House "Science" (Moscow). – October-December. – 2012. – № 4 (12). – P. 40–45.

12. Youtie J., Shapira Ph. Building an Innovation Hub: A Case Study of the Transformation of University Roles in Regional Technological and Economic Development. Research Policy. Volume 37, Issue 8, September 2008. – P. 1188–1204.

13. Baark E., Naubahar Sh. From Trade Hub to Innovation Hub: The Role of Hong Kong's Innovation System in Linking China to Global Markets / E. Baark, Sh. Naubahar // Innovation: Management, Policy & Practice, V. 8, № 1–2, April 2006. – P. 193–209.

14. Wikipedia [Electronic resource]. – Mode of access: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Hub>. – Title on the screen.

Н.Н. Краус, канд. экон. наук, доц.,
докторант отдела теории экономики и финансов
Научно-исследовательский финансовый институт
(ГУНУ) "Академия финансового управления"
Министерства финансов Украины

ИНСТИТУЦИОНАЛЬНАЯ ПРОЕКЦИЯ ИННОВАЦИОННОГО ХАБА В РАМКАХ ПОСТРОЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОЙ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ

Проанализирован процесс кластеризации экономики Украины. Рассмотрены основные условия формирования инновационных кластеров на базе хабов с институциональной точки зрения. Предложено автором различать инновационный хаб микроуровня, мезоуровня и макроуровня.

Выявлено, что критическое значение для формирования зрелого инновационного кластера на базе инновационного хаба имеет "тройная спираль", точнее – коллаборации трех типов участников "инновационной игры", которые представляют науку, бизнес и государство. Учитывая мировой опыт, для эффективного становления и развития инновационной экономики Украины в условиях институциональных изменений, предложено инфраструктуру инновационного хаба и возможные инструменты его поддержки. Данная инфраструктура может структурно (или поэлементно) корректироваться в соответствии с областью, в которой создается инновационных хаб и с учетом реализуемого инновационного проекта.

Ключевые слова: инновационный хаб; конкурентоспособность; инновационный кластер; институциональная проекция; национальная экономика.

N. Kraus, PhD, Associate Professor,
SESE Financial Research Institute
"Academy of Financial Management"
of the Ministry of Finance of Ukraine

INSTITUTIONAL PROJECTION OF INNOVATIVE HUB WITHIN THE FRAMEWORK OF CONSTRUCTION COMPETITIVENESS OF THE NATIONAL ECONOMY

The process of clustering domestic economy, which occurs spontaneously under the influence of market forces, is analyzed. The basic conditions for the formation of innovative clusters on the basis of hub from the institutional point of view are reviewed. It is proposed to understand under the innovative hub the educational, scientific and innovative complex that is based on knowledge. It was found that the complex of cluster on the basis of innovative hub is regarded through five of its characteristics, namely: concentration; competition; cooperation of firms horizontally and vertically; joint communication with the external environment; competence of human capital in the portfolio field of cluster.

Author proposed to distinguish innovative hub on micro level (within one enterprise, company or university); innovative hub on meso level (in one or two regions or cluster); innovative hub on macro level (within the country, with one management innovation center, whose work focused on the development of innovations in all sectors of the economy).

It is revealed that critical importance of formation of mature innovative cluster on the basis of innovative hub has a "triple helix", more precisely – collaboration of three types of participants' of "innovation game" that represent science, business and the state.

Given the global experience for the effective formation and development of innovative economy of Ukraine in terms of institutional change, the author proposed own infrastructure of innovative hub and possible tools for its support.

This infrastructure can structurally (or element by element) corrected according to the industry in which create innovative hub and taking into account innovative project that is being implemented.

Key words: *innovation hub; competitiveness; innovation cluster; institutional projection; national economy.*